

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ГРАМОТА

Спеціальність	026 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма / Освітньо-наукова програма	Акторське мистецтво драматичного театру і кіно, Акторське мистецтво театру ляльок, Режисура драматичного театру, Режисура театру ляльок	
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг дисципліни (години / ECTS)	90 / 3	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Каширцев Руслан Геннадійович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Доктор філософії
	Посада	Старший викладач
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/composition/Kashirzev.pdf ruslan.kashyrtsev@gmail.com
Анотація	«Музична грамота» є необхідною дисципліною для здобувачів спеціалізації «Сценічне мистецтво», що покликана надати базові знання про систему музичної нотації, музичну інтонацію як явище, інтервали, акорди, метроритм та темп, позначення динамічних відтінків та щтрихів. Також, у програму дисципліну увійшли основні відомості з інструментознавства та історії музичних стилів, наголошено на важливості музичного супроводу та музичних номерів для театрального мистецтва.	
Мета дисципліни	Метою навчальної дисципліни є: здобуття елементарних знань з музичної теорії; виявлення музичних здібностей здобувачів та їхній розвиток; оволодіння базовими навичками читання нот, інтонування та відтворення ритмічних візерунків; розвиток музичних уявлень.	

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН9. Обирати оптимальні художньо-виражальні (акторсько-виконавські, хореографічно-пластичні, музично-вокальні) та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).</p> <p>ПРН12. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.</p> <p>ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК6. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.</p>
<p>Фахові (спеціальні) компетентності</p>	<p>ФК1. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.</p> <p>ФК3. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.</p> <p>ФК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.</p> <p>ФК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.</p> <p>ФК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p><i>Тема 1.</i> Позначення звуковисоти в нотації: нотний стан, ключі, назви нот та їхній порядок.</p> <p><i>Тема 2.</i> Ритм та його позначення в нотації; тривалості нот та пауз.</p> <p><i>Тема 3.</i> Метр і такт; дводольний та тридольний розмір; сильна та слабка доля.</p> <p><i>Тема 4.</i> Складні та змішані розміри; точка та зв'язка.</p> <p><i>Тема 5.</i> Триоль, синкопа, пунктирний ритм.</p> <p><i>Тема 6.</i> Інтервали в музиці та їхні різновиди.</p> <p><i>Тема 7.</i> Тон та півтон; використання дісзів, бемолів та бекарів; хроматика.</p> <p><i>Тема 8.</i> Консонансні та дисонансні інтервали; гармонічні та мелодичні інтервали.</p> <p><i>Тема 9.</i> Лад в музиці. Мажорні та мінорні (паралельні) лади та їхня інтервальна структура.</p> <p><i>Тема 10.</i> Тональність; ступені ладу; знаки при ключі.</p> <p><i>Тема 11.</i> Гармонічний та мелодичний мажор та мінор.</p> <p><i>Тема 12.</i> Акорди в мажорній та мінорній гамах; їхня інтервальна структура.</p> <p><i>Тема 13.</i> Музична композиція: мелодія, гармонія, фактура.</p> <p><i>Тема 14.</i> Аспекти музичної драматургії; поняття музичної форми.</p> <p><i>Тема 15.</i> Музичні інструменти симфонічного оркестру.</p> <p><i>Тема 16.</i> Сучасні засоби музичного мистецтва – електроінструменти, програмне забезпечення, можливості музичної композиції.</p>

	<p><i>Тема 17.</i> Стильовий, жанровий та образно-художній аспект музики та її роль у театральному мистецтві, кіно та індустрії відеоігор.</p> <p><i>Тема 18.</i> Композиторські техніки ХХ–ХХІ століть та можливості їхнього застосування у театральному мистецтві, кіно та індустрії відеоігор.</p>
Види занять	практичні, самостійна робота
Методи навчання	словесний метод (бесіда, пояснювання, дискусії); практичний метод (аудиторні практичні заняття); наочний метод (інтерактивна дошка, метод ілюстрацій, майстер-клас); робота з навчально-методичною літературою; відео-метод у сполученні з новітніми цифровими технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні); історичний метод (історія музичної нотації, огляд музичних стилів та інструментів); самостійна робота (письмові роботи, інтонаційні вправи).
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): усне опитування, письмові роботи, робота на практичному занятті, написання контрольної роботи.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): диференційований залік – 1 семестр.</p>
	<p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>

<p>Особливості та політика дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Moodle, групові чати та канали у месенджерах, листування через e-mail, сервіс Google-Диск тощо. На першому занятті проводиться організація цієї комунікації.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т.ч. і з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено).</p> <p>В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андреева О. (1978). Основи музичної грамоти. Київ : Музична Україна. 2. Завалко К., Фір С. (2018). Основи орф-педагогіки: навчально-методичний посібник. Чернігів. 3. Ростовський О. (2011). Теорія і методика музичної освіти. Тернопіль : Bohdan Books. 4. Шип С. (1998). Музична форма від звуку до стилю : навчальний посібник. Київ : Заповіт. 5. Юцевич Ю. (1977). Словник музичних термінів. Київ : Музична Україна. 6. Busby, Th. (2017). A Grammar of Music: To Which Are Prefixed Observations Explanatory of the Properties and Powers of Music As a Science; and of the General Scope and Object of the Work (Classic Reprint). Fb&c Limited. 7. Zbikovski, L. M. (2017). Foundations of Musical Grammar. Oxford University Press.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Сольфеджіо», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, **Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.**